

Nabeschouwing bomincident Helmond

op

23-25 maart 2006

Helmond, 12 oktober 2006

Inhoudsopgave

<i>Vooraf</i>	3
<i>Inleiding</i>	4
<i>Bestuurlijke context</i>	6
<i>Terugblik</i>	9
<i>Aanbevelingen</i>	12

<i>Bijlagen</i>	13
------------------------	----

Bijlage 1: De coördinatie van de inzet bij de bestrijding van rampen en zware ongevallen

Bijlage 2: Brief loco-burgemeester aan gemeenteraad van 24 maart 2006

Bijlage 3: Brief loco-burgemeester aan gemeenteraad van 28 maart 2006

Bijlage 4: brief burgemeester en wethouders aan gemeenteraad van 3 april 2006

Vooraf

De vondst van een vliegtuigbom op 23 maart 2006 aan de Heibloemweg in Helmond heeft een grote impact gehad. Een achttiental bedrijven moest noodgedwongen de productie stilleggen. Honderden werknemers werden op 23 en 24 maart 2006 naar huis gestuurd. Voor de gemeente Helmond was de vondst van de vliegtuigbom en de daardoor noodzakelijk geworden ontruiming en een plotseling praktijkoefening in rampenbestrijding. Ook de parate diensten zoals de regiopolitie en de brandweer kregen te maken met een incident dat zeker niet alledaags te noemen is.

Na de gelukkig voorspoedig verlopen ontmanteling van de vliegtuigbom is elke ambtelijke organisatie die hierbij betrokken is geweest in eigen kring gaan evalueren en op zoek gegaan naar leermomenten en verbeterpunten. Dat is gebeurd door de regiopolitie, lokaal en regionaal, door de brandweer, door de dienst Stedelijke Ontwikkeling & Beheer, door de dienst Middelen en Ondersteuning/BJZ en door kennis te nemen van de ervaringen van de ondernemers op het Bedrijventerrein Zuid-Oost Brabant (BZOB). Deze bevindingen zijn bij deze nabeschuiving naast elkaar gelegd en integraal met elkaar besproken en bestuurlijk beoordeeld.

De vraag is hoe zo'n nabeschuiving gelezen moet worden. De Wet rampen en zware ongevallen legt op burgemeester en wethouders de verantwoordelijkheid zorg te dragen voor een volledige analyse van de ramp of het zware ongeval en met de verplichting zo mogelijk aanbevelingen te doen om herhaling te voorkomen of om de gevolgen ervan te beperken (artikel 4). De vondst van de vliegtuigbom heeft uiteindelijk geleid tot de kwalificatie grootschalig incident (GRIP-2). Die kwalificatie is er oorzaak van dat niet gekozen is voor een externe wetenschappelijke analyse en advisering noch is door het regionale veiligheidsbureau besloten een multidisciplinaire evaluatie te houden. Wel zijn door de betrokken diensten mono-disciplinaire evaluaties gehouden met het oog op mogelijke leermomenten voor de eigen organisatie.

De keuze om intern te bezien wat er gebeurd is in de periode 23 maart 2006 tot en met 25 maart 2006, hoe er gehandeld is, wat is nagelaten en welke lessen getrokken kunnen worden door alle participanten, heeft een aantal beperkingen. De kritische onbevooroordeelde blik van de buitenstaander ontbreekt en ook de gebezigde methodiek om te komen tot deze nabeschuiving kan bekritiseerd worden. Aan de andere kant is er gelukkig de constatering dat de ontmanteling van de vliegtuigbom voorspoedig is verlopen. In deze nabeschuiving is getracht uit het gebeurde de leermomenten op te pakken.

In deze nabeschuiving is een korte reconstructie van de gebeurtenissen weergegeven, wordt ingegaan op de organisatie van de aanpak van dit grootschalige incident en de hierbij te onderkennen (bestuurlijke) verantwoordelijkheden. In de terugblik wordt ingegaan op een aantal hoofdzaken. Deze notitie wordt afgesloten met enkele aanbevelingen.

Inleiding

Als een donderslag bij heldere hemel wordt op donderdag 23 maart 2006 omstreeks 13.50 uur gemeld dat een vliegtuigbom uit de Tweede Wereldoorlog is gevonden bij graafwerkzaamheden op het terrein van Fashion Wheels Holding B.V. aan de Heibloemweg te Helmond. Deze melding is binnengekomen op de Gemeenschappelijke Meldkamer Zuid-Oost Brabant (GMK). De regiopolitie is hiervan als eerste door de GMK op de hoogte gesteld. Dat heeft er in geresulteerd dat de Explosieven Opruimings Dienst (EOD) in Culemborg op de hoogte is gesteld.

Telefonisch is door de EOD doorgegeven dat een veiligheidscirkel rond de vindplaats van de bom gelegd moest worden van 115 meter. Dit heeft tot gevolg gehad dat de directies van Fashion Wheels Holding B.V. en van de Atlantgroep op verzoek van de regiopolitie de productie in de loop van de middag hebben stilgelegd en hun medewerkers naar huis hebben gestuurd.

Na aankomst van medewerkers van de EOD heeft rond 16.00 uur door deze dienst een schouw plaats gehad van de gevonden vliegtuigbom. Het vermoeden is uitgesproken dat het ging om een Engelse bom met een chemische ontsteking. Duidelijk werd dat de bom als gevolg van de graafwerkzaamheden zwaar geroerd was en daardoor op scherp stond (kon staan). Dat betekende dat de bom pas geruimd kon worden als de bom niet meer actief was. De standaard veiligheidsmarge hierbij is 36 uur.

Rond 17.00 uur is door de OvD van de regiopolitie contact opgenomen met het Algemeen Commando CCB met de vraag of opgeschaald moest worden naar GRIP-2. Daar is ontkennend op gereageerd met de suggestie het probleem mono-disciplinair te blijven behandelen en GRIP 1 te continueren, dan wel in te stellen. Op dat tijdstip was nog niet bekend dat naast de binnenring van 115 meter ook gewerkt moest worden met een buitenring met een doorsnede van 425 meter. Na komst van de OvD van de EOD is om 20.30 uur een buitencirkel ingesteld van 425 meter.

Op basis van deze informatie is besloten over te gaan tot instelling van GRIP-2 structuur om 21.30 uur. Door het op dat moment aanwezige beperkt Gemeentelijk Beleids Team (GBT; voor de goede orde zij aangetekend dat formeel in GRIP-2 nog geen sprake is van een GBT) is er van afgezien om te kiezen voor een GRIP-3 structuur gelet op aard en schaal en verwachte effecten van het incident en de in het geding zijnde processen. Binnen GRIP-2 kon de bestrijding van het incident effectief plaatsvinden. GRIP-3 zou betekenen een opschaling naar een regionaal niveau met onder meer een Regionaal Operationeel Team (ROT).

De keuze voor GRIP-2 heeft tot gevolg gehad dat er een commando rampterrein (Cort) geformeerd is, dat na aankomst op de brandweerkazerne tussen 22.30 en 23.00 uur is geïnformeerd over de stand van zaken en vervolgens acties heeft uitgezet om te komen tot een geïntegreerde aanpak. Onder meer moest in beeld gebracht worden, welke bedrijven binnen de te ontruimen buitencirkel lagen, of ter plekke nog mensen aan het werk waren, welke wegen afgezet moesten worden en welke omleidingsroutes ingesteld. Personele inzet, logistiek, communicatie en de noodzaak om een noodverordening vast te stellen waren andere onderwerpen die aandacht kregen. Helaas bleek het niet mogelijk het Callcenter van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor algemene publieksinformatie tijdig in te schakelen omdat men op dat tijdstip niet operationeel was.

De noodverordening is op 24 maart 2006 om 02.00 uur vastgesteld en bekendgemaakt. Na aankomst van de opgeroepen sectie van de Mobiele Eenheid (ME) is deze vanaf 03.00 uur ingezet om de bedreigde panden gelegen binnen de buitencirkel te ontruimen. Dat is in de loop van die nacht ook gebeurd, waarbij de ME rekening moest houden met een grote veiligheidsrisico bij een eventuele voortijdige detonatie van de vliegtuigbom.

Na de ontruiming van de bedreigde bedrijven in de vroege ochtenduren van 24 maart 2006 is een fase van stabilisatie ingetreden. Door omleidingsroutes werd het verkeer omgelegd en door de afzetting werd het betreffende gebied afgesloten gehouden.

Op zaterdagmorgen 25 maart is om 07.00 de buitenring opgeheven. De vliegtuigbom is die dag om 08.05 gecontroleerd tot ontploffing gebracht door de EOD. Om 08.20 is de vastgestelde noodverordening ingetrokken en is ook de binnenring opgeheven.

De EOD heeft op 29 maart 2006 nog gemeld dat op basis van ontvangen informatie ten zuiden van de vindlocatie zich mogelijk nog twee niet ontplofte vliegtuigbommen bevinden. Dit wordt nog onderzocht.

Besluitvorming over de aanpak van dit onderzoek gebeurt kort na de zomervakantie. In het betreffende gebied zullen geen grondtransacties plaatsvinden voordat de uitkomst van het onderzoek bekend is. Bedoeling is om voor december 2006 helderheid te hebben of er nog vervolgruiming(en) moeten plaatsvinden.

De ondernemers op het BZOB hebben op 12 april 2006 een gesprek gehad met een delegatie van het college van burgemeester en wethouders om te praten over het verloop van de bomopruimacties en over de door hen geleden bedrijfsschade. Van gemeentewege is betoogd dat het gaat om rechtmatig overheidsoptreden waardoor er geen middelen zijn om gedupeerden schadeloos te stellen. Dat gesprek heeft geen verder vervolg gekregen. Wel zijn nog enkele aansprakelijkheidsclaims in behandeling bij de WA-assuradeur van de gemeente, waarop binnen afzienbare tijd een reactie volgt.

Bestuurlijke context

1. Verantwoordelijkheid opsporen en ruimen oorlogsexplosieven

Na de Tweede Wereldoorlog zijn in Nederland in de grond ontelbare explosieven achtergebleven. Vaak zijn deze te traceren aan de hand van toenmalige bestemmingen, soms ook worden explosieven bij toeval aangetroffen. Dat laatste is het geval geweest met de aangetroffen vliegtuigbom aan de Heibloemweg. Momenteel ligt deze weg op het BZOB, voor die tijd was het akkerland, dat tijdens de Tweede Wereldoorlog op het grondgebied van de gemeente Deurne lag. Pas in 1968 is het betreffende gebied aan het grondgebied van Helmond toegevoegd.

Het gemeentebestuur van Helmond was onbekend met aanwezigheid van een vliegtuigbom in het betreffende perceel, dat in 1981 is aangekocht van de heer en mevrouw Fransen-Swinkels. Bij grondwerkzaamheden voor de uitbreiding van de vestiging van Fashion Wheels Holding N.V. is op 23 maart 2006 de bom aangetroffen. Door de melding van deze vondst bij de politie is de bestuurlijke verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur voor het opsporen van dit explosief geactiveerd.

Het Bijdragebesluit kosten ruiming explosieven Tweede Wereldoorlog 1999 legt de beslissing om over te gaan tot opsporen en ruimen en de wijze waarop dat geschiedt exclusief bij het gemeentebestuur (bedoeld is burgemeester en wethouders). De EOD fungeert in casu als adviseur. Bestuurlijk valt de EOD onder de verantwoordelijkheid van de Minister van Defensie.

2. Verantwoordelijkheid vaststelling Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdings Procedure (GRIP)

In 1985 is vastgesteld de Wet rampen en zware ongevallen. Deze wet verplicht de gemeenteraad een rampenplan vast te stellen. Op bestuurlijk niveau zijn afspraken gemaakt over de samenwerking op regionaal niveau bij rampen en zware ongevallen omdat de effecten zowat altijd grensoverschrijdend zijn. Vooraf zijn harde en duidelijke afspraken noodzakelijk over de manier van opschalen. Opschalen betekent dat er meer mensen en middelen worden ingezet.

In het huidige rampenplan is met die manier van werken al rekening gehouden. Dat is gebaseerd op het Regionaal Beheersplan Rampenbestrijding, dat is vastgesteld door de Hulpverleningsregio Brabant Zuid-Oost. Hierin is opgenomen de GRIP-procedure: Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdings Procedure, die sedert 1 februari 2004 door alle operationele diensten en gemeenten in Zuidoost-Brabant gehanteerd wordt.¹

De coördinatie van de inzet bij de bestrijding van rampen en zware ongevallen

Waar vastgelegd De coördinatie van de inzet bij de bestrijding van rampen en zware ongevallen is vastgelegd in hoofdstuk 3 van het gemeentelijk rampenplan.

Wat is GRIP

GRIP staat voor "Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdings Procedure" en is bedoeld om "grip" te krijgen op de chaotische situatie die kenmerkend is voor rampen en grootschalige incidenten. GRIP is ontworpen om de operationele en bestuurlijke coördinatie te optimaliseren en vast te leggen in een gedeelde en eenduidige procedure voor politie, brandweer, GHOR en gemeenten.

Belangrijk: GRIP wordt ook gebruikt voor incidenten die geen gebruik van het rampenplan vergen.

¹ In bijlage 1 is de GRIP-procedure integraal opgenomen.

Opschaling	Binnen GRIP staat de opschaling centraal. Bij kleine incidenten zal er vooral mono-disciplinair gewerkt kunnen worden op basis van grote onafhankelijkheid. Met de toename van de omvang van het incident zal echter uiteindelijk sprake zijn van een volledige multidisciplinaire samenwerking vanuit een totale afhankelijkheid tussen de diensten. Binnen GRIP wordt daarbij gewerkt met een viertal opschalingniveaus: • GRIP 1, ook wel bekend onder de benaming Coördinatieteam Plaats Incident (CTPI) • GRIP 2, ook wel bekend onder de benaming Commando Rampterrein (CoRT) • GRIP 3, ook wel bekend onder de benaming Gemeentelijk Beleidsteam (GBT) • GRIP 4, ook wel bekend onder de benaming Regionaal Beleidsteam (RBT)
Keuze van een GRIP-niveau	De keuze om GRIP in werking te stellen zal altijd overwogen moeten worden ten tijde van een incident. Daarnaast kan hiertoe reeds voorzien zijn in de voorbereiding op de rampenbestrijding. Met name binnen rampbestrijdingsplannen zal vooraf bepaald zijn welk GRIP-niveau van toepassing verklaard moet worden bij een bepaald type incident. Belangrijk: voor de keuze van een bepaald GRIP-niveau zijn geen vaste of sluitende criteria voorhanden. Wel kunnen enkele grofmazige handreikingen geboden worden, met behoud van de mogelijkheid om ten tijde van een incident anders te beslissen. Om snelheid in de opschaling te behouden kan zowel vanaf de meldkamer als door de eerst aankomende eenheid een bepaald GRIP-niveau worden afgekondigd.
Opmerking	Belangrijk: in de opschaling kan een glijdende schaal zitten, hetgeen wil zeggen dat na verloop van tijd wordt besloten een hoger GRIP-niveau af te kondigen. Dit is echter niet altijd zo. Afhankelijk van de aard van het incident kan in één keer worden overgegaan tot het instellen van bijvoorbeeld GRIP 3 of GRIP 4. Zo kan het ook voorkomen dat bij bepaalde rampen op Grip 3 of 4 niveau geen CoRT actief is, maar alleen een ROT en een GBT/RBT.

Om de aan de verschillende operationele diensten in de GRIP-structuur toebedeeld taken goed in te kunnen vullen, wordt gewerkt met het handboek Staf Grootchalig en Bijzonder Optreden (SGBO). Voor elke van de drie operationele diensten, politie, brandweer en GHOR is zo'n handboek opgesteld.

Het spreekt dat bij ernstige incidenten of bij situaties die de kwalificatie GRIP 1, 2, 3 of 4 krijgen de burgemeester wordt geïnformeerd c.q. betrokken wordt bij het gemeentelijk of regionaal beleidsteam (coördinerend burgemeester). Praktijk is dat die verantwoordelijkheid ligt bij de meest betrokken operationele dienst of bij de gemeenschappelijke meldkamer. In het concrete geval heeft de Algemeen Commandant politie om 21.30 uur de verantwoordelijkheid genomen om GRIP-2 af te kondigen.

3. Gemeentelijke verantwoordelijkheid

Burgemeester en wethouders zijn belast met de voorbereiding en bestrijding van rampen en zware ongevallen in de gemeente. Het betreft de zogenaamde preparatieve taak. Op grond van artikel 11 van de Wet rampen en zware ongevallen heeft de burgemeester het opperbevel in geval van een ramp of een zwaar ongeval of van ernstige vrees voor het ontstaan ervan. De verantwoordelijkheid rust ook op degene die de ambtsdrager vervangt (loco-burgemeester). Op grond van artikel 12 Politiewet heeft de burgemeester het gezag over de politie in de gemeente bij de handhaving van de openbare orde en de hulpverleningstaak. Bij brand alsmede bij ongevallen als de brandweer daarbij een taak heeft, voert de burgemeester het opperbevel. Hieruit blijkt dat de burgemeester, hoe de situatie ook beoordeeld werd, de gezagsdrager is die bevoegd is beslissingen te nemen. Hierbij speelt evenwel een regionale dimensie.

4. Regionale verantwoordelijkheid

Op grond van de huidige Politiewet berust het beheer van het regionaal politiekorps bij de korpsbeheerder (artikel 23). Oordeelsvorming over het functioneren van de Gemeenschappelijke Meldkamer (al dan niet samen met de Hulpverleningsregio), de Mobiele Eenheid of de interne beoordeling van meldingen is aan hem voorbehouden. Dat geldt niet voor de uitvoering van opdrachten in de gemeente zelf.

Het functioneren van de regionale brandweer en van de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR) is voorbehouden aan het bestuur van de Hulpverleningsregio Brabant Zuid-Oost. Dat geldt ook voor het functioneren van de Gemeenschappelijke Meldkamer (al dan niet samen met de regiopolitie).

Terugblik

Uitdrukkelijk is eerder opgemerkt dat deze nabeschuiving niet het karakter heeft van een wetenschappelijke evaluatie, sterker nog, deze nabeschuiving bevat enkel observaties aan de hand van de uitgebrachte sectorale evaluaties en actuele bestuurlijke inzichten. Wat dat laatste betreft is dat wellicht wijsheid achteraf, maar dat is ook de primaire bedoeling van deze nabeschuiving: lessen op te doen voor de volgende keer. Dat doet overigens niet af aan de al zelf getrokken conclusies, die verwoord zijn in de interne evaluaties.

1. Tijdsverloop vondst vliegtuigbom en afkondiging GRIP-2

Het eerste punt dat opvalt is de lange tijdsduur tussen de melding van de vondst van een vliegtuigbom (13.50 uur) en het tijdstip dat GRIP-2 wordt afgekondigd (21.30 uur). Op zich is daar wel een gedeeltelijke verklaring voor te geven omdat er een afhankelijkheid bestond van de kennis aanwezig bij de EOD. Echter de constatering tegen 17.00 uur dat ruiming pas na 36 uur kan geschieden was aanleiding voor de vraag van de OvD van de politie om op te schalen tot het niveau van GRIP-2. Daar is toen negatief op gereageerd door Algemeen Commando CCB. In eerste instantie is uitgegaan van een mono-disciplinaire benadering.

Een positieve reactie volgde pas toen de OvD van de EOD later die avond aangaf dat er een buitenring met een doorsnede van 425 meter aangehouden moest worden, omdat daarbinnen scherfgevaar bestond. Vroegtijdig opschalen past binnen de filosofie van de rampenbestrijding dat opschalen altijd de voorkeur verdient, omdat zo nodig gemakkelijk afgeschaald kan worden.

2. Waarschuwing (loco)-burgemeester

Rond 17.00 uur is de fungerend loco-burgemeester, mevrouw Houthoofd-Stockx geïnformeerd is over de vondst van de vliegtuigbom. De ontruiming van een tweetal bedrijven rond 15.00 uur op donderdag 23 maart 2006 zou vanuit het Helmonds verwachtingspatroon normaliter aanleiding zijn geweest om de burgemeester, c.q. zijn vervanger meteen op de hoogte te stellen. In casu is dat pas later gebeurd en niet door de gemeenschappelijke meldkamer.

Bij de nabespreking is gebleken dat hierover in het Zuidoost-Brabantse geen eenduidige afspraken bestaan over alarmering van burgemeesters in dit soort gevallen. De gemeenschappelijke meldkamer werkt met verschillende alarmeringsinstructies. Ambtelijk bestaat het voornemen om in de toekomst te gaan werken met gelijklopende afspraken in alle 21 gemeenten. Hierover zal zich het algemeen bestuur van de Hulpverleningsregio Zuidoost-Brabant zich nog moeten uitspreken.

3. Mono-disciplinaire aanpak (SGBOP) versus GRIP-structuur

De vraag is opgeroepen of dit incident door de regiopolitie mono-disciplinair opgepakt had moeten worden, waarbij gehandeld zou zijn via het SGBOP handboek. Die vraag wordt negatief beantwoord. Aan de orde was een lokaal openbare ordeprobleem. Oplossing ervan vroeg een multidisciplinaire aanpak waarbij met name de inbreng van de brandweer, GHOR en de gemeente, ook in verband met de grote economische en verkeerstechnische problemen die er speelden, van eminent belang was. Op de achtergrond speelde duidelijk mee de gevaarstelling als gevolg van een voortijdige, ongecontroleerde, detonatie van de vliegtuigbom. Potentieel waren de ammoniaktanks bij de varkensslachterij een aanzienlijk gevaar. De keuze voor de GRIP-structuur lag in casu voor de hand.

De vraag is gesteld of het incident de status van GRIP-3 had moeten krijgen in plaats van de status GRIP-2. In een GRIP-3 situatie was het mogelijk geweest op te schalen naar regionaal niveau. In die situatie was het mogelijk geweest om meer ondersteuning te organiseren. Dat is niet gebeurd omdat de inschatting is gemaakt dat kwalificatie van dit incident als een GRIP-3 situatie op dat moment niet geleid had tot een effectiever opereren. Gesteld is dat alles gedaan is wat in een GRIP-3 situatie had moeten gebeuren.

4. *Beoordeling beslismomenten incident*

Als gevolg van de late opschaling naar GRIP-2 niveau en de daaruit voortvloeiende wachttijd op en inwerkijd van het commando rampterrein (Cort) is het tijdstip dat de bedrijven gewaarschuwd zijn, erg laat geweest. Dat is pas na 02.00 uur gebeurd, terwijl dat ook na 20.30 uur had kunnen gebeuren toen de buitenste cirkel is getrokken, zo is gesteld. De vraag is of die stelling niet te eenzijdig is.

In het kader van het opschalingstraject naar GRIP-2 niveau dat pas na 21.30 uur ging lopen en waarbij een groot aantal zaken geregeld moest worden kon alarmering van de betrokken bedrijven niet afzonderlijk naar voren gehaald worden. Eerst moest helderheid zijn over de te nemen maatregelen alvorens hierover gecommuniceerd kon worden

Iets anders is, dat als niet om 21.30 uur GRIP-2 was afgekondigd doch om 17.00 uur, waarschijnlijk wel enige tijdswinst geboekt had kunnen worden door eerder op te schalen doch ook in dit scenario rekening gehouden moet worden met de aanrijtijd van het tweede EOD-team (sterrenteam). Pas om 20.30 uur was bekend dat met een buitencirkel met een doorsnede van 425 meter gewerkt moest worden. Uitwerking van de te nemen maatregelen had ook in die situatie pas na 20.30 uur kunnen geschieden. Feit is dat hiermee enige tijd zou zijn gewonnen op donderdagavond 23 maart 2006.

5. *Communicatie*

De externe communicatie is niet optimaal verlopen. Toen in de nacht van 23 op 24 maart 2006 de consequenties van de getroffen maatregelen voor werknemers op het BZOB, voor de inwoners van de stad en voor verkeersdeelnemers duidelijk werd, is getracht het callcenter voor verwanten- en publieksinformatie van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in de lucht te krijgen. Dat is ook gebeurd, doch veel later dan vooraf was toegezegd. Leermoment voor de ambtelijke organisatie is dat ook in de GRIP-2 situaties het mogelijk is om een of twee piketvoorlichters op te roepen, zulks ter ontlasting van de plaatselijke voorlichters.

Het telefonisch waarschuwen van de bedrijven, die gelegen waren in het te ontruimen gebied is voor een deel moeizaam verlopen. Debet is daaraan geweest het late tijdstip dat bekend werd dat een buitenring met een doorsnede van 425 meter aangehouden moest worden en dat besloten is om daadwerkelijk tot ontruiming over te gaan. Een handicap is ook geweest dat adressenbestanden van bedrijven en beveiligingsbedrijven niet actueel waren of dat er uit concurrentieoverwegingen problemen waren met het vertrekken van gegevens door beveiligingsbedrijven. Anderzijds waren er ondernemers die op basis van informatie uit het geruchtencircuit al eerder bezig waren met het treffen van maatregelen in het belang van hun bedrijf. Onderkend moet worden dat anticiperend gedrag in onze open informatiemaatschappij zich altijd in dit soort situaties kan voordoen.

Volstaan is met het actualiseren van de internetsite van de gemeente Helmond en het informeren van de media. Gebleken is dat ook intern op vrijdag 24 maart 2006 binnen de gemeente geen centraal informatiepunt is ingericht. Binnen de gemeentelijke organisatie was slechts in beperkte kring van direct betrokkene bekend wat er aan de hand was. Niet bij iedereen was bekend welke maatregelen getroffen waren en de overwegingen die daaraan ten grondslag lagen. Het probleem dat zich hierbij voordeed is, dat het gevoel was dat die vrijdag de zaak onder controle was. Om binnen de gemeente Helmond helderheid te geven wat er aan de hand was en hoe de coördinatie geregeld was, had men op 24 maart 2006 een e-mail aan iedereen kunnen sturen. Overigens mag ook worden aangetekend dat het oproepen van de betrokken gemeentelijke functionarissen zeer voorspoedig is verlopen. Bereikbaarheid en inzetbaarheid waren zeer goed.

6. *Noodverordening*

Na de vondst van de vliegtuigbom is door de politie een tweetal bedrijven ontruimd. Formeel is dat ook te verantwoorden op grond van artikel 2 Politiewet en zonodig ook op artikel 175 Gemeentewet. Het treffen van verdergaande maatregelen noopte gezien de uitzonderlijke omstandigheden tot het vaststellen van een noodverordening, die is gepubliceerd op de gemeentelijke website, opgenomen is in een persbericht en die verstrekt is aan de leden van de mobiele eenheid, die de afzettingen becommanden. De bevoegdheid tot vaststelling van de noodverordening berust bij de burgemeester.

Dat is correct verlopen. De noodverordening is op zaterdag 25 maart 2006 om 08.20 weer ingetrokken. Ook hiervan is mededeling gedaan op de gemeentelijke website en in een persbericht.

De vraag is gesteld of de gemeenteraad in een spoedvergadering bijeen had moeten komen om de verordening te bekrachtigen. Formeel is hiervoor geen verplichting en had gewacht kunnen worden tot de eerstvolgende reguliere raadsvergadering. Op 24 maart 2006 is de gemeenteraad van de vaststelling van de noodverordening op de hoogte gesteld. In de media is op 27 maart 2006 mededeling gedaan van de intrekking op 25 maart 2006. Schriftelijk is dat aan de gemeenteraad gemeld in een brief op 28 maart 2006. Tenslotte is door een raadsinfobrief op 3 april 2006 de gemeenteraad ook formeel geïnformeerd over de intrekking van de noodverordening en over de overige aspecten die verband houden met de vondst van de vliegtuigbom. In het vooruitzicht is gesteld een evaluatie.

7. *Bedrijfsschade*

De noodzaak tot ontruiming van de bedrijven die gelegen zijn binnen de ontruimingscirkel van 425 meter heeft geleid tot bedrijfsschade. Buiten twijfel staat, dat wordt ook bevestigd door jurisprudentie, dat de vaststelling van de noodverordening niet onrechtmatig is geweest. Gegeven de gevaarzetting was daar alle noodzaak voor. De gemeente Helmond kent hiervoor geen nadeelcompensatieregeling. Gesteld wordt dat dit een van buiten komende oorzaak is, die geacht wordt te behoren tot het bedrijfsrisico van de betreffende ondernemingen. Het betrof bovendien een korte periode dat het werk stil gelegd moest worden. De ingediende verzoeken om schadevergoeding zullen dan ook binnenkort afgewezen worden.

Aanbevelingen

1. Standaard is de afspraak dat mono-disciplinair geëvalueerd wordt. Slechts in 3 a 4 gevallen per jaar doet het regionaal veiligheidsbureau een multidisciplinaire evaluatie op basis van de inchatting van leermomenten. Het bomincident is hiervoor niet in aanmerking gekomen. In casu is gebleken dat het een moeizaam proces is geweest om te komen tot deze nabeschuiving. Als de inschatting gemaakt wordt dat het bestuurlijk wenselijk is om na afloop van een incident met een GRIP-2 niveau of hoger om achteraf terug te blikken, zullen al tijdens het incident heldere en eenduidige afspraken gemaakt moeten worden over het vastleggen van punten die voor die nabeschuiving van belang zijn. Regievoering hierop is noodzakelijk evenals het goed documenteren van handelingen en besluiten. Overigens past hierbij de kantekening, dat in de onderhavige casus (GRIP-2) formeel niet gesproken kan worden van een gemeentelijk beleids-team en van de daarvoor geldende spelregels.
2. Het wordt wenselijk geoordeeld dat alsnog een gezamenlijke bijeenkomst wordt georganiseerd met alle ambtelijke en bestuurlijke betrokkenen om te bezien of het gestelde in deze nabeschuiving en de gedane aanbevelingen gedeeld worden
3. Het wordt wenselijk geoordeeld om de eerstvolgende rampenoefening het scenario van de vondst van een vliegtuigbom te beoefenen. Hierbij verdient het aanbeveling extra aandacht te besteden aan gemeentelijke processen (alarmering, vervanging, verslaglegging en communicatie). Ook het element dat een incident zich over een langere termijn kan uitstrekken en dan andere eisen stelt qua organisatie en te treffen maatregelen zal hierin meegenomen moeten worden.
4. Het wordt wenselijk geoordeeld dat bedrijven de beschikking hebben over noodplannen en een actueel daarbij behorend alarmeringsschema. Benadrukt wordt dat dit een eigen verantwoordelijkheid is van het bedrijfsleven. Het gaat immers om de continuïteit van de eigen onderneming. Voorts verdient het aanbeveling dat met beveiligingsbedrijven heldere afspraken gemaakt worden hoe te opereren in dit soort noodsituaties. Onderzocht kan worden in hoeverre hier ook een taak is weggelegd voor het bedrijventerreinmanagement. Dat kan er ook toe leiden dat de informatiepositie over de bedrijfsprocessen bij de verschillende ondernemingen verbetert.
5. Gezien de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de burgemeester (of diens plaatsvervanger) verdient de wijze van informering/alarmering vanaf het niveau GRIP-1 alle aandacht van de operationele diensten. Het wordt wenselijk geoordeeld dat hierover regionaal goede afspraken worden gemaakt, waarbij ruimte moet blijven om incidenteel afwijkende afspraken te maken.
6. Het signaal van de EOD dat er mogelijk erwijs in het betreffende gebied ter hoogte van het modelvliegtuigenveld nog 2 niet ontplofte vliegtuigbommen liggen dient onverwijld te worden opgepakt. Noodzakelijk is dat hiernaar gericht onderzoek plaatsvindt, dat rekening houdend met alle omstandigheden in objectieve zin adequaat te noemen is.
7. De ingediende verzoek om vergoeding van bedrijfsschade dienen afgewezen te worden omdat er geen sprake is geweest van onrechtmatig handelen van de zijde van de overheid.

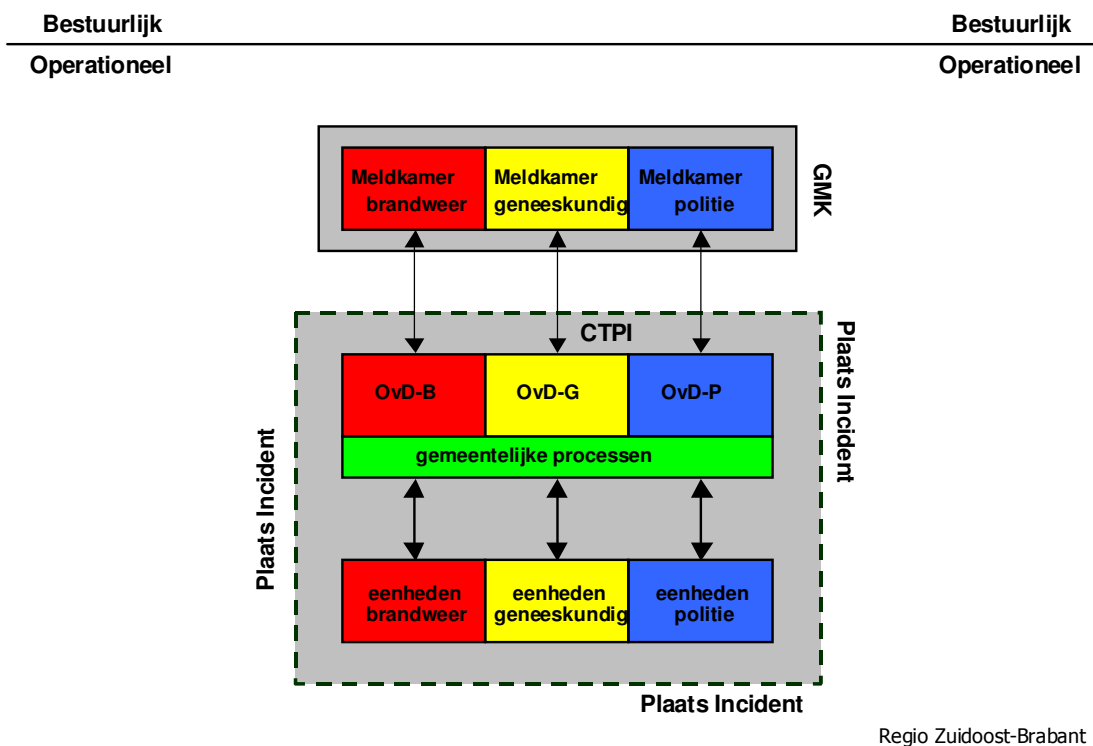
Helmond, 12 oktober 2006
Burgemeester en wethouders van Helmond
De burgemeester,
Drs.A.A.M.Jacobs
De secretaris,
Mr.A.C.J.M.de Kroon

Bijlage 1

De coördinatie van de inzet bij de bestrijding van rampen en zware ongevallen

3.1 Coördinatie niveau GRIP 1

GRIP 1

Omschrijving

Van een Grip 1 (CTPI) is sprake wanneer de noodzaak aanwezig is dat de Officieren van Dienst van de operationele diensten samenkomen op de plaats incident voor gestructureerd overleg. Het incident is beperkt van omvang maar desondanks bestaat behoefte aan motorkapoverleg tussen de operationele diensten waarbij de acties op elkaar worden afgestemd. De Gemeenschappelijke Meldkamer (GMK) neemt op dit niveau de rol van Actiecentrum (AC) op zich.

Samenstelling

	CTPI	Eenheden	Actiecentra
Taak (wat)	Coördineren	Uitvoeren	Uitvoeren
Locatie (waar)	Plaats incident	Plaats incident	Gemeenschappelijke Meldkamer (GMK)

Samenstelling (wie)	OvD-B OvD-G OvD-P	Brandweer GHOR Politie Evt. derden ²	MK brandweer (RAC) MK GHOR (CPA) MK politie
Ondersteuning	-	-	-

Verskil met vorige niveau

Het niveau van de leidinggevendenden wordt “verhoogd” en op onderling gelijke hoogte gesteld.

Verantwoordelijkheden en taken CTPI

Het is de verantwoordelijkheid van het CTPI om coördinerend op te treden op de plaats van het incident.

Taken CTPI

Het CTPI:

- Voert de feitelijke bestrijding van de calamiteit uit op het rampterrein;
- Draagt zorg voor een directe afstemming van de werkzaamheden op het rampterrein en de communicatie tussen de ingezette operationele eenheden;
- Draagt zorg voor de normalisatie van de situatie na afloop van het incident;
- Is verantwoordelijk voor eventuele opschaling;
- Draagt zorg voor de voorlichting (uitvoering kan gebeuren door één van de officieren van dienst zelf of overgedragen worden aan andere functionarissen).

De gemeentelijke processen worden waargenomen door de drie operationele diensten.

Verantwoordelijkheden en taken actiecentra (=gemeensch. Meldkamer)

Zorgdragen voor de ondersteuning van de monodisciplinaire processen, zoals het oproepen en inzetten van personeel, verschaffen van informatie, zorgdragen voor extra materiele voorzieningen, ondersteuning van ingezette functionarissen, het registreren van de activiteiten en zorgdragen voor het nazorgtraject voor het eigen personeel.

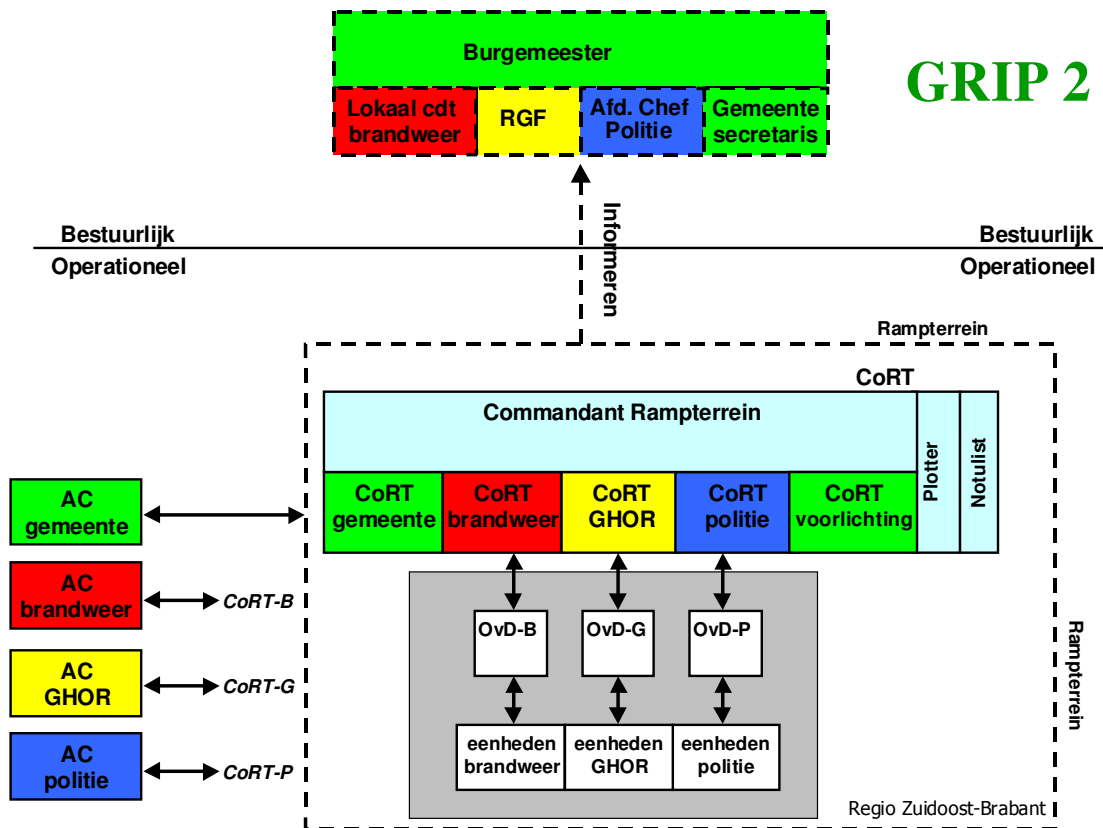
Informatiestromen

- *OvD's → eenheden*
Operationele informatie en aansturing
- **OvD's → GMK**
 - Operationele informatie
 - Bijstandsaanvragen
 - Verzoek tot opschaling
- **GMK → OvD's**
Operationele informatie
- *GMK → burgemeester*
Burgemeester in voorkomende gevallen informeren

• *Plotter / Operationele Informatievoorziening*
Er is nog geen sprake van een aparte Plotter / Operationele Informatievoorziening; alle informatie is gericht op de eigen discipline. De OvD's bepalen per discipline of het nodig is op te schalen. Zo ja, dan neemt men contact met elkaar op.

← Met opmaak:
opsommingstekens en
nummering

² Bijvoorbeeld rijkswaterstaat, sleepmaatschappijen, loonwerkers of aannemers.

Omschrijving

Indien een van de aanwezige Officieren van Dienst van de parate diensten die allen aanwezig zijn bij het incident, wenst op te schalen, schalen alle diensten op naar staffunctionarissen in het CoRT (Commando Rampterrein). In dit geval is sprake van een complexer incident waarbij per discipline vaak meerdere processen spelen (CoRT). De effecten van het incident beperken zich in hoofdzaak tot de directe omgeving van het incident, het zogenaamde brongebied. Er is behoefte aan eenduidige leiding. Dit geschiedt door de commandant rampterrein in nauw overleg met de staffunctionarissen in het CoRT. De Officieren van Dienst sturen hun eigen eenheden aan op basis van de aanwijzingen van de betreffende staffunctionarissen. Gezien de ernst van het incident is behoefte aan een voorlichter. Ten behoeve van een vlotte en optimale afwerking zal ook een gemeentelijk functionaris worden opgeroepen die de gemeentelijke processen bewaakt.

Belangrijk: het woord "ramp" in rampterrein betekent niet per definitie dat er sprake is van een ramp; het wil vooral zeggen dat er gewerkt wordt conform de betreffende structuur.

Samenstelling

	CoRT	Eenheden	Actiecentra
Taak (wat)	Sturen uitvoering	Uitvoeren	Uitvoeren
Locatie (waar)	plaats incident	Plaats incident	CGO / gemeenten
Samenstelling (wie)	Commandant Rampterrein CoRT brandweer CoRT GHOR CoRT politie CoRT gemeente CoRT voorlichting	Brandweer GHOR Politie Gemeente Voorlichter evt. derden ³	AC brandweer AC GHOR AC politie AC gemeente AC voorlichting
Ondersteuning	Plotter / Operationele Informatievoorziening Notulist	-	-

Belangrijk: het CTPI vervalt als coördinatiepunt. De Officieren van Dienst sturen de eenheden aan op aanwijzingen van de staffunctionarissen in het CoRT onder bevel van de Commandant Rampterrein.

Verschil met vorige niveau

Het verschil zit hem met name in de coördinatie-inspanning. Opschaling vindt plaats zodra de OvD van mening is dat de omvang of complexiteit van de calamiteit de span of control van de dienst in de huidige vorm overstijgt, of wanneer de andere diensten opschalen. Er is nu wel sprake van een eenhoofdige leiding in de zin van een vooraf bepaalde Commandant Rampterrein.

Verantwoordelijkheden en taken CoRT

De Commandant Rampterrein heeft de gebiedsverantwoordelijkheid voor het zo goed en zo snel mogelijk bestrijden van de directe gevolgen van de ramp of zwaar ongeval-situatie. Het CoRT is een overlegstructuur die de aansturing van de uitvoering van alle hulpverleningsactiviteiten op het rampterrein adequaat beoogt aan te sturen.

De commandant van het rampterrein (Cdt. RT) is verantwoordelijk voor de coördinatie binnen het rampterrein van alle processen die nodig zijn om de directe uitwerking van de ramp of zwaar ongeval te bestrijden en is in dat kader bevoegd op de plaats van de ramp of het zware ongeval alle aanwijzingen en opdrachten voor de uitvoering van alle werkzaamheden te geven. De voorlichter functioneert op hetzelfde niveau als de andere staffunctionarissen CoRT; het is onder dit coördinatie-niveau een zelfstandige functie.

De Cdt. RT:

- Draagt zorg voor een directe afstemming van werkzaamheden tussen de ingezette operationele eenheden;
- Draagt zorg voor de communicatie en informatievoorziening op het rampterrein;
- Geeft de gemeenschappelijke meldkamer opdracht de burgemeester te informeren.

De Commandant Rampterrein heeft de operationele leiding. De eenheden in het inzetgebied, zowel van de operationele parate hulpverleningsdiensten als van ondersteunende instanties, worden door de afzonderlijke staffunctionarissen aangestuurd.

³ Bijvoorbeeld rijkswaterstaat, sleepmaatschappijen, loonwerkers of aannemers .

**Verantwoorde-
lijkheden en
taken actiecentra**

Zorgdragen voor de ondersteuning van de monodisciplinaire processen, zoals het oproepen en inzetten van personeel, verschaffen van informatie, zorgdragen voor extra materiële voorzieningen, ondersteuning van ingezette functionarissen, het registreren van de activiteiten, bijdragen aan de ondersteuning van het proces voorlichting en zorgdragen voor het nazorgtraject voor het eigen personeel.

Gemeentelijke AC's worden in principe bemand door mensen uit de gemeente. Er kan een beroep gedaan worden op regionale teams. De aansturing van de uitvoering van de werkzaamheden gebeurt door het Hoofd van het Actiecentrum. De coördinatie van de activiteiten van de gemeentelijke actiecentra geschiedt door de staffunctionaris van de gemeente in het CoRT.

**Informatie-
stromen****Monodisciplinair**

- *OvD's → eenheden*
Operationele informatie.

- *OvD's → staffunctionarissen in het CoRT*
Monodisciplinaire operationele informatie.

- *Staffunctionarissen in het CoRT → AC's Brandweer/GHOR/Politie*
Informatie betreffende aanvraag van extra middelen, personeel en bijstand.

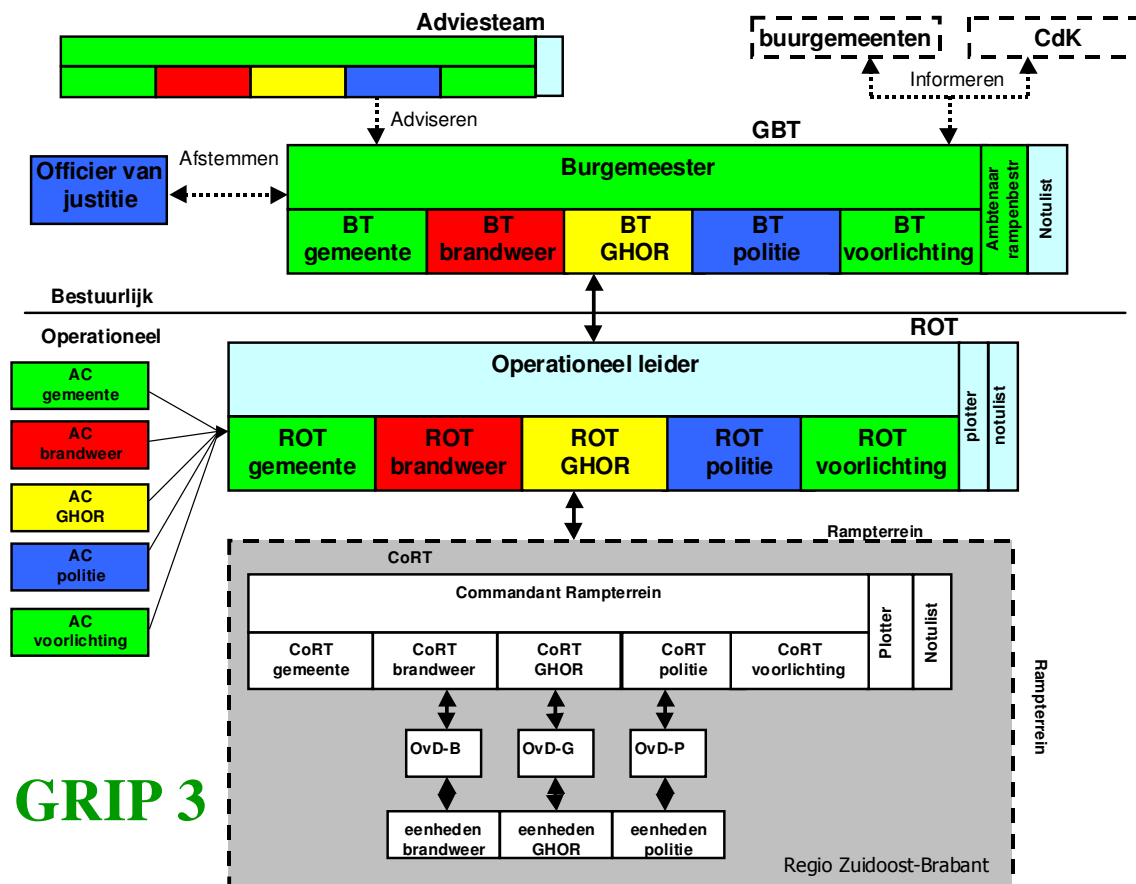
- *CoRT gemeente → Gemeentelijke AC's*
Opdrachten en informatie verstrekken.

- *GMK / AC's → volgende coördinatie-niveaus*
Informeren burgemeester, lokaal commandant brandweer, RGF en afdelingschef van politie in voorbereiding op eventuele doorschaling.

Multidisciplinair

- *Cdt. RT → burgemeester*
Informatie over het verloop van de situatie.
-

3.3 Coördinationiveau GRIP 3

Omschrijving

Indien er behoefte is aan het instellen van een gemeentelijk beleidsteam en / of het regionaal aansturen van de spelende processen, dient er opgeschaald te worden naar GRIP 3. Indien er reeds sprake was een afgebakend plaats incident en een ingericht CoRT, blijft dit CoRT in stand. De operationele aansturing vindt plaats vanuit het Regionaal Operationeel Team. Vanuit het gemeentelijk coördinatiecentrum wordt de ramp/groot ongeval bestuurlijk aangestuurd door de burgemeester, daarbij bijgestaan door het gemeentelijk beleidsteam en het Regionaal Operationeel Team.

Ter ondersteuning van de burgemeester/het lokale beleidsteam zal tevens het regionaal adviesteam worden geformeerd. Dit team kent dezelfde samenstelling als het regionaal beleidsteam (RBT). Zij nemen zitting op de locatie van het RBT, zodat zij bij een opschaling naar GRIP 4 per direct de rol van RBT kunnen vervullen.

Bovenstaand schema geeft de formele geadviseerde informatielijn weer. De informele lijn kan hiervan afwijken. Het ROT dient hierover dan wel geïnformeerd te worden.

Samenstelling

	GBT	ROT	CoRT	Eenheden	Actiecentra
Taak (wat)	Formuleren beleid	Coördinatie uitvoering	Sturen uitvoering	Uitvoeren	Uitvoeren
Locatie (waar)	GCC	RCC	plaats incident	plaats incident	Diverse
Samenstelling (wie)	Burgemeester	Operationeel Leider (+ plaatsvervanger)	Commandant Rampterrein		
	Bel. Adv. brandweer Bel. Adv. GHOR Bel. Adv. politie Bel. Adv. Gemeente Bel. Adv. Voorlichting	ROT brandweer ROT GHOR ROT politie ROT gemeente ROT voorlichting	CoRT brandweer CoRT GHOR CoRT politie CoRT gemeente CoRT voorlichter	Brandweer GHOR Politie Gemeente Voorlichting evt. derden ⁴	AC brandweer AC GHOR AC politie AC gemeente AC voorlichting
Ondersteuning	Ambtenaar rampenbestrijding	Plotter/ Operationele Infvoorziening	Plotter / Operationele Infvoorziening	-	-
	Notulist	Notulist	Notulist		

Verskil met vorige niveau

De Burgemeester heeft de situatie afgekondigd als zijnde een ramp zoals geformuleerd in de Wrzo. In tegenstelling tot GRIP 2 kan er bij dit niveau sprake zijn van zaken die buiten vastomlijnde processen vallen (beleidsbeslissingen, deze zijn niet operationeel voor te bereiden en overstijgen daardoor vooraf vastgestelde operationele processen).

Er is sprake van een helder omlind rampterrein. De grens van het rampterrein wordt in overeenstemming tussen het CoRT en het ROT vastgesteld en uiteindelijk vastgesteld door het GBT. De totale coördinatie van de inzet wordt verzorgd door het ROT. De operationele aansturing binnen de grenzen van het rampterrein wordt verzorgd door het CoRT. De aansturing van de (gemeentelijke en regionale) actiecentra gaat over van het CoRT naar het ROT. Aangezien de coördinatie van de inzet nu bij het ROT berust, gaat ook de coördinatie van de gemeentelijke processen over van de staffunctionaris gemeente in het CoRT naar de staffunctionaris gemeente in het ROT. Het proces voorlichting zal eveneens vanaf nu vanuit het ROT worden aangestuurd. De voorlichter en staffunctionaris gemeente blijven echter wel beide in het CoRT aanwezig voor (de aansturing van) de operationele uitvoering.

De operationele leiding gaat over van de Commandant Rampterrein (Cdt. RT) naar de Operationeel leider (OL).

Verantwoordelijkheden en taken CoRT

De Commandant Rampterrein (Cdt. RT) heeft de gebiedsverantwoordelijkheid voor het zo goed en zo snel mogelijk bestrijden van de directe gevolgen van de ramp of zwaar ongeval. Het CoRT is een overlegstructuur waarbij de uitvoering van de hulpverleningsactiviteiten op het rampterrein op elkaar worden afgestemd en aangestuurd.

De Cdt. RT is verantwoordelijk voor de coördinatie binnen het rampterrein, van alle processen die nodig zijn om de directe uitwerking van de ramp of zwaar ongeval te bestrijden, en is in dat kader bevoegd op de plaats van de ramp of het zware ongeval alle aanwijzingen en opdrachten voor de uitvoering van alle werkzaamheden te geven. Hij is operationeel leider van de eenheden in het inzetgebied en stuurt de afzonderlijke staffunctionarissen aan. De afzonderlijke operationele diensten worden door de staffunctionarissen aangestuurd.

⁴ Bijvoorbeeld rijkswaterstaat, sleepmaatschappijen, loonwerkers of aannemers.

De Cdt. RT:

- Draagt zorg voor directe afstemming van werkzaamheden tussen de ingezette operationele eenheden;
- Draagt zorg voor communicatie en informatievoorziening op het rampterrein en de communicatie naar de vertegenwoordigers in het ROT;
- Voert de feitelijke bestrijding van de calamiteit op het rampterrein uit;
- Geeft leiding aan de eenheden in het inzetgebied.

De voorlichter overlegt en stemt de acties af met de voorlichters in de verschillende niveaus.

**Verantwoorde-
lijkheden en
taken ROT**

De Operationeel Leider heeft de bevoegdheid om in opdracht van de burgemeester bindende aanwijzingen te geven aan commandanten/hoofden van zelfstandige diensten die bij de bestrijding van rampen en zware ongevallen samenwerken, zonder daarbij te treden in hun uitvoeringsbevoegdheden.

Onder leiding van de Operationeel leider zorgen de diensthoofden of hun mandatarissen voor een gecoördineerde uitvoering. Daarbij hoort dat men de beschikbare middelen en eenheden zodanig regelt en verdeelt, dat iedereen zijn taak ook daadwerkelijk kan uitvoeren. Dit betreft in belangrijke mate het scheppen van praktische voorwaarden om de processen integraal te beheersen.

Het ROT:

- Draagt zorg voor de coördinatie van de uitvoering;
- Verzorgt de communicatie en informatievoorziening tussen het CoRT, het ROT en het GBT.

De sectie voorlichting in het ROT overlegt en stemt de acties af met de voorlichters in de verschillende niveaus.

**Verantwoorde-
lijkheden en
taken GBT**

Het gemeentelijk beleidsteam adviseert de burgemeester over het te voeren beleid inzake de rampenbestrijding. De burgemeester zit het beleidsteam voor en neemt besluiten.

Het kenmerkende aan een GBT is dat het zich bezighoudt met beleid.

Het GBT:

- Formuleert het gemeentelijk beleid inzake de rampenbestrijding;
- Informeert het ROT via de Operationeel Leider over de genomen beleidsbeslissingen.

**Verantwoorde-
lijkheden en
taken
actiecentra**

De actiecentra dragen zorg voor de ondersteuning van de monodisciplinaire processen, zoals het oproepen en inzetten van personeel, verschaffen van informatie, zorgdragen voor extra materiele voorzieningen, ondersteuning van ingezette functionarissen, het registreren van de activiteiten, bijdragen aan de ondersteuning van het proces voorlichting en zorgdragen voor het nazorgtraject voor het eigen personeel.

Gemeentelijke AC's worden in principe bemand door mensen uit de gemeente. Er kan een beroep gedaan worden op regionale teams. De aansturing van de uitvoering door de gemeentelijke actiecentra geschiedt door de loco-gemeentesecretaris c.q. één van de procesverantwoordelijken. De afstemming tussen de gemeentelijke actiecentra geschiedt door de staffunctionaris gemeenten in het ROT.

Informatie- stromen

Monodisciplinair

- *OvD's → eenheden*
Operationele informatie

- *OvD's → staffunctionarissen in het CoRT*
Monodisciplinaire operationele informatie

- *Staffunctionarissen in het CoRT → staffunctionarissen in het ROT*
- Monodisciplinaire operationele informatie
- Bijstandsaanvragen
- *Staffunctionarissen in het ROT → AC's Brandweer/GHOR/Politie/Gemeente*
- Opdrachten ten aanzien van facilitaire ondersteuning en monodisciplinaire Sitraps
- Informatie betreffende aanvraag van extra middelen, personeel en bijstand

- *ROT gemeente → AC's Regionale Teams (o.a. CRIB, CRAS) en Gemeentelijke AC's*
Opdrachten ten aanzien van facilitaire ondersteuning

Multidisciplinair

- *CoRT (Plotter / Operationele Informatievoorziening) → ROT (Operationele Informatievoorziening)*
Multidisciplinair Sitrap ter informatie.

- **ROT (Operationele Informatievoorziening) → CoRT (Plotter / Operationele Informatievoorziening)**

Terugrapportage:

- Besluiten op verzoeken van CoRT
- Ontwikkelingen en verwachtingen die van belang kunnen zijn in en om het rampterrein

- *ROT (Operationele Informatievoorziening) → GBT (Ambtenaar rampenbestrijding)*
Multidisciplinair Sitrap inclusief de beleidsvoorstellen die in het ROT zijn geformuleerd

- *GBT (Ambtenaar rampenbestrijding) → ROT (Operationele Informatievoorziening)*

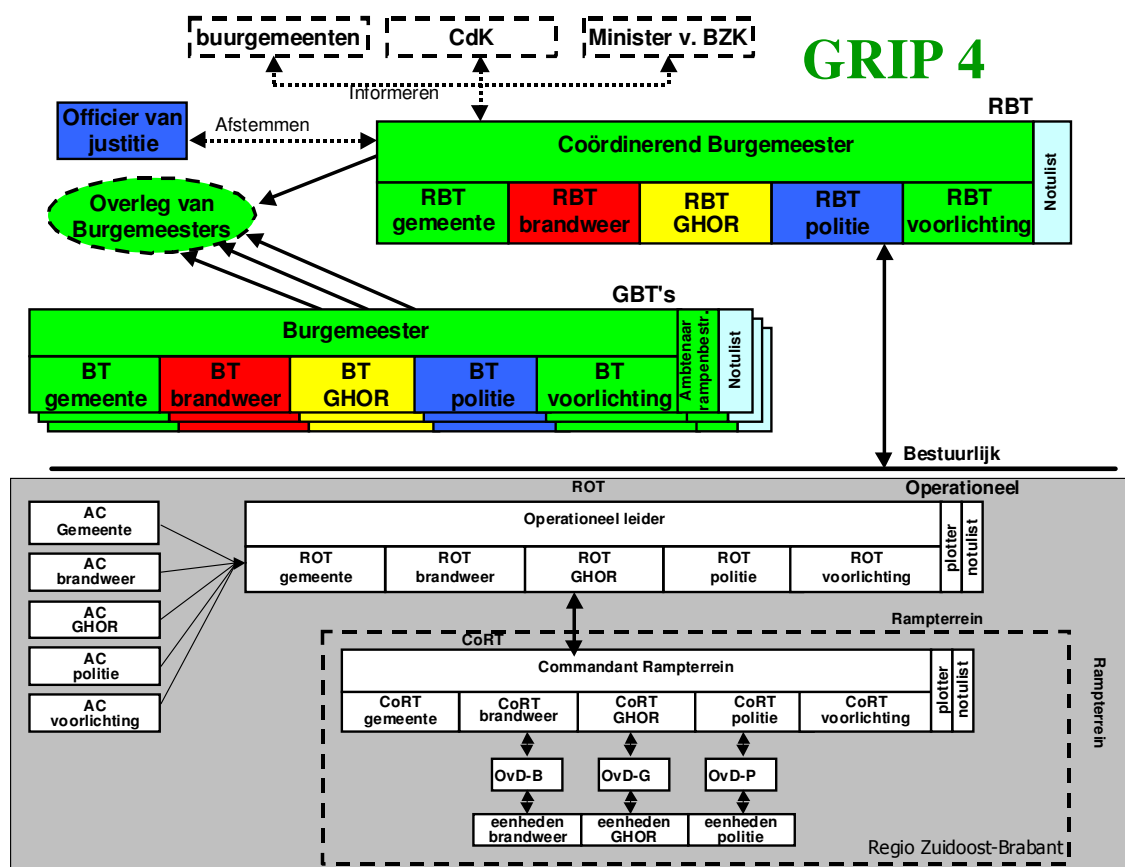
Terugrapportage:

- **Ondernomen acties (in de richting van bijzondere doelgroepen) en opgestarte processen**
- **Genomen besluiten**
- **Knelpunten**

- *Cdt. RT ↔ ROT (Operationeel Leider)*
Afstemmen

- *ROT (Operationeel Leider) ↔ GRS (Burgemeester)*
Afstemmen

← Met opmaak:
opsommingstekens en
nummering

[illegible]

Omschrijving

GRIP 4 wordt van kracht zodra er meer dan één gemeente betrokken is bij de ramp en de aard van de impact van het incident aanleiding geven tot bestuurlijke coördinatie door het RBT onder voorzitterschap van de coördinerend burgemeester. Een overleg van de betrokken burgemeesters met de voorzitter van het adviesteam, bepaalt de keuze.

Samenstelling

	RBT	GBT's	ROT	CoRT	Een- heden	Actie- centra
Taak (wat)	Coördineren van beleid	Formuleren van beleid	Coördinatie uitvoering	Sturen uitvoering	Uitvoeren	Uitvoeren
Locatie (waar)	RCC	GCC's	RCC	plaats incident	plaats incident	CGO / gemeenten
Samen- stelling (wie)	Coördinerend Burgemeester	Burgemeester	OL (+ plv.)	Commandant Rampterrein		
	Bel.Adv. .brw. Bel.Adv. GHOR Bel.Adv. Politie Bel.Adv. Gem. Bel.Adv. Voorl.	Bel.Adv. .brw. Bel.Adv. GHOR Bel.Adv. Politie Bel.Adv. Gem. Bel.Adv. Voorl.	ROT Brw. ROT GHOR ROT Politie ROT Gemeente ROT Voorlicht.	CoRT Brw. CoRT GHOR CoRT Politie CoRT Gem. CoRT Voorl.	Brw. GHOR Politie Gem. Voorl. evt. derden ⁵	AC brandweer AC GHOR AC politie AC Gemeente AC voorlicht.
Onder- steuning	Plotter / Infvoorziening	Ambtenaar rampen- bestrijding	Plotter/ Operationele Infvoorziening	Plotter / Operationele Infvoorziening	-	-
	Notulist	Notulist	Notulist	Notulist		

**Verschil met
vorige niveau**

Het bestuurlijk niveau wordt complexer. Het adviserende team krijgt de status van regionaal beleidsteam (RBT) onder voorzitterschap van de Coördinerend Burgemeester.

**Verantwoorde-
lijkheden en
taken CoRT**

De Commandant Rampterrein heeft de gebiedsverantwoordelijkheid voor het zo goed en zo snel mogelijk bestrijden van de directe gevolgen van de ramp of zwaar ongevalsituatie. Het CoRT is een overlegstructuur om de uitvoering van alle hulpverleningsactiviteiten op het rampterrein adequaat te kunnen sturen.

Het CoRT is verantwoordelijk voor de coördinatie binnen het rampterrein van alle processen die nodig zijn om de directe uitwerking van de ramp of zwaar ongeval te bestrijden en is in dat kader bevoegd op de plaats van de ramp of het zware ongeval alle aanwijzingen en opdrachten voor de uitvoering van alle werkzaamheden te geven. De voorlichter in het CoRT overlegt en stemt acties af met de voorlichters in de verschillende niveaus.

De Commandant Rampterrein (Cdt. RT):

- Draagt zorg voor directe afstemming van werkzaamheden tussen de ingezette operationele eenheden;
- Draagt zorg voor de communicatie en informatievoorziening op het rampterrein en de communicatie naar de vertegenwoordigers in het ROT;
- Voert de feitelijk bestrijding van de calamiteit op het rampterrein uit;
- Geeft de gemeenschappelijke meldkamer opdracht de burgemeester te informeren;
- Geeft operationeel leiding aan de eenheden in het inzetgebied, zowel van de operationele parate hulpverleningsdiensten als van ondersteunende instanties, die door de afzonderlijke staffunctionarissen worden aangestuurd.

**Verantwoorde-
lijkheden en
taken ROT**

Het ROT:

- Draagt zorg voor de coördinatie van de uitvoering;
- Verzorgt de communicatie tussen het CoRT, het GBT en het RBT (via de Operationele Informatievoorziening);
- Voert in opdracht van de (coördinerend) burgemeester de verdeling uit van de beschikbare middelen in de regio.

⁵ Bijvoorbeeld rijkswaterstaat, sleepmaatschappijen, loonwerkers of aannemers.

Verantwoordelijkheden en taken GBT

De burgemeester zit het GBT voor en neemt besluiten in afstemming met de Coördinerend Burgemeester. Het GBT en het RBT adviseren de burgemeester over het te voeren beleid inzake de rampenbestrijding.

Het kenmerkende aan een GBT is dat het zich bezighoudt met beleid.

Het GBT:

- Formuleert het gemeentelijk beleid inzake de rampenbestrijding in afstemming met de Coördinerend Burgemeester;
 - Informeert het ROT over de genomen beleidsbeslissingen.
-

Verantwoordelijkheden en taken RBT

De Coördinerend Burgemeester zit, met inachtneming van het Bestuurlijk Convenant, het Regionaal Beleidsteam voor en neemt besluiten.

Het RBT:

- Is belast met de bestuurlijke coördinatie;
 - Neemt beleidsbeslissingen ten aanzien van de beschikbare middelen en bijstand binnen de regio;
 - Formuleert beleidsadviezen voor het GBT van de rampgemeenten inzake het nemen van beleidsbeslissingen.
-

Verantwoordelijkheden en taken actiecentra

De actiecentra dragen zorg voor de ondersteuning van de monodisciplinaire processen, zoals het oproepen en inzetten van personeel, verschaffen van informatie, zorgdragen voor extra materiele voorzieningen, ondersteuning van ingezette functionarissen, het registreren van de activiteiten, bijdragen aan de ondersteuning van het proces voorlichting en voor het nazorgtraject voor het eigen personeel.

Gemeentelijke AC's worden in principe bemenst door mensen uit de gemeente. Er kan een beroep gedaan worden op regionale teams.

Informatiestromen**Monodisciplinair**

- *OvD's → eenheden*

Operationele informatie

- *OvD's → staffunctionarissen in het CoRT*

Monodisciplinaire operationele informatie

- *Staffunctionarissen in het CoRT → staffunctionarissen in het ROT*

- Monodisciplinaire operationele informatie
- Bijstandsaanvragen

- *Staffunctionarissen in het ROT → AC's Brandweer/GHOR/Politie/Gemeente*

- Opdrachten ten aanzien van facilitaire ondersteuning en monodisciplinaire Sitrap
- Informatie betreffende aanvraag van extra middelen, personeel en bijstand.

- *ROT gemeente → AC's Regionale Teams (o.a. CRIB, CRAS) en Gemeentelijke AC's*

Opdrachten ten aanzien van facilitaire ondersteuning

Multidisciplinair

- *CoRT (Plotter / Operationele Informatievoorziening) → ROT (Operationele Informatievoorziening)*

Multidisciplinair Sitrap ter informatie

- **ROT (Operationele Informatievoorziening) → CoRT (Plotter / Operationele Informatievoorziening)**

Terugrapportage:

- Besluiten op verzoeken van CoRT
- Ontwikkelingen en verwachtingen die van belang kunnen zijn in en om het rampterrein

- *ROT (Operationele Informatievoorziening) → GRS'en (Ambtenaren rampenbestrijding)*

Multidisciplinair Sitrap ter informatie

- *ROT (Operationele Informatievoorziening) → RRS (Informatievoorziening)*
- Multidisciplinair Sitrap inclusief de beleidsvoorstellen die in het ROT zijn geformuleerd
- Ondersteuningsbehoeften van gemeentelijke processen (door Regionale Teams) zoals ontvangen van de verschillende GRS'en
- *GBT'en (Ambtenaren rampenbestrijding) → ROT (Operationele Informatievoorziening)*

Terugrapportage:

- **Ondernomen acties (in de richting van bijzondere doelgroepen) en opgestarte processen**
- **Knelpunten**

- *RBT (Informatievoorziening) → ROT (Operationele Informatievoorziening)*

Terugrapportage:

- **Besluit over ondersteuningsbehoeften van gemeentelijke processen (via Coördinerend Gemeentesecretaris)**
- **Ondernomen acties (in de richting van bijzondere doelgroepen) en opgestarte processen**
- **Genomen besluiten**
- **Knelpunten**

- *Cdt. RT ↔ ROT (Operationeel Leider)*
Afstemmen

- *ROT (Operationeel Leider) ↔ RBT (Coördinerend Burgemeester)*
Afstemmen

- *RBT (Coördinerend Burgemeester) ↔ GBT'en (Burgemeesters)*
Afstemmen in het Overleg van Burgemeesters
-

Bijlage 2

Helmond

DIENT MIDDELEN EN ONDERSTEUNING

Aan: de leden van de raad van de gemeente
Helmond

Raadsinfobrief

Helmond, 24 maart 2006
Ons kenmerk: 0699003015 MO/BJZ
Doorkiesnr: 587157
Uw kenmerk:
Uw brief d.d.:
Onderwerp: noodverordening

Geachte dames heren,

Bijgaand zend ik u in gevolge het bepaalde in artikel 176 Gemeentewet een afschrift van de hedennacht door mij uitgevaardigde noodverordening in verband met het aantreffen van een 250 ponder vliegtuigbom, die door een graafmachine geroerd is en momenteel instabiel is. Deze vliegtuigboom ligt op een perceel aan de Heibloemweg op het industrieterrein BZOB. Op basis van de mij verstrekte informatie heb ik besloten tot ontruiming van de gebieden aangeduid als zone A en zone B. De bewoners van een beperkt aantal woningen en de in de beide gebieden gelegen bedrijven zijn geïnformeerd. Ook de media zijn geïnformeerd. Ruiming van de bom is voorzien op zaterdag 25 maart 2006 om 08.00 uur.

Zodra de omstandigheden die genoopt hebben tot het vaststellen van deze noodverordening Zich niet langer voordoen zal deze door mij worden ingetrokken. De bevoegdheid hiertoe ontleen ik aan het bepaalde in artikel 176 lid 7 Gemeentewet. Ik zal uw raad daarvan op de hoogte stellen. Ook zal uw raad op een later tijdstip een inhoudelijke evaluatie ontvangen van dit incident.

Hoogachtend,
De burgemeester van Helmond,

Mevr.B.M.Houthoofd-Stockx, loco-burgemeester

Bijlage 3

Helmond

DIENT MIDDELEN EN ONDERSTEUNING

Aan: de leden van de gemeenteraad

Helmond, 28 maart 2006

Ons kenmerk: 0699003131 MO/BJZ

Doorkiesnr: 58 71 57

Uw kenmerk:

Uw brief d.d.:

Onderwerp: intrekking noodverordening

Dames en heren,

Afgelopen zaterdag 25 maart 2006 is de vliegtuigbom op het bedrijventerrein Zuid-Oost Brabant om 08.05 uur met succes onschadelijk gemaakt. De op 24 maart 2006 om 02.00 uur vastgestelde noodverordening is op zaterdag 25 maart 2006 om 08.20 uur door mij ingetrokken.

Hoogachtend,
De burgemeester van Helmond,

B.M.Houthoofd-Stockx, l.b.

Bijlage 4

Aan: De leden van de gemeenteraad

raadsinfobrief

Helmond, 3 april 2006

Ons kenmerk: ST/SBS

Doorkiesnr: 587107

Uw kenmerk:

Uw brief d.d.:

Onderwerp: afwikkeling vliegtuigbomincident

Geachte dames en heren,

U bent op vrijdag 24 maart 2006 geïnformeerd over het afkondigen van een noodverordening door de fungerend loco-burgemeester, mevrouw B.M.Houthoofd-Stockx in verband met het aantreffen van een vliegtuigbom uit de Tweede Wereldoorlog op een perceel aan de Heibloemweg in onze gemeente. Afgelopen zaterdag is deze vliegtuigbom op een gecontroleerde wijze door de Explosieven Opruimings Dienst (EOD) 08.05 uur tot ontploffing gebracht. De afgekondigde noodverordening is kort daarna om 08.20 uur door de fungerend loco-burgemeester ingetrokken. Bekrachtiging van deze noodverordening in de vergadering van 4 april 2006 is derhalve niet meer noodzakelijk.

Inmiddels zijn wij bezig in kaart te brengen welke effecten deze onverwachte vondst van een vliegtuigbom teweeg heeft gebracht en de maatregelen die nadien van overheidswege moesten worden getroffen om de gevaarzetting voor mens en goed zo veel mogelijk te beperken. Daar waar mogelijk was, is onze inzet ook gericht op het zoveel mogelijk beperken van schade en overlast voor derden, zulks binnen het raam van onze beperkte mogelijkheden en afgezet tegen de doelstelling de veiligheid te garanderen. Op advies van de EOD is gewerkt met een binnen- en buitenring, waarbij in het laatste geval een straal van 425 meter is gehanteerd vanaf de vindplaats van het projectiel. Dat was noodzakelijk omdat bij voortijdige en ongecontroleerde ontploffing naast drukschade ook rekening gehouden moest worden met scherfwerking in het gebied van de buitenring.

Veiligheid voor alles was het uitgangspunt. De ligging van deze vliegtuigbom op een industrieterrein heeft ons verrast. Er was geen enkele aanleiding te veronderstellen dat hier oorlogstuig uit de Tweede Wereldoorlog zou kunnen liggen. Het heeft ons verrast, zoals ook de exploitanten van de bedrijven die hinder en schade hebben ondervonden van de vondst van de vliegtuigbom en de in acht te nemen rustperiode omdat door aanraking de bom gedurende 36 uur instabiel was geworden. Wij zijn erkentelijk voor de flexibele en doortastende wijze waarop de leiding van de getroffen bedrijven op 23, 24 en 25 maart 2006 is omgegaan met deze noodsituatie. Zelf heeft men door sterk te improviseren en gebruik te maken van noodscenario's getracht de schade voor het eigen bedrijf zoveel mogelijk te beperken. Dat is een compliment waard.

Wij zijn van plan met het bestuur van het bedrijventerrein Zuid-Oost-Brabant in overleg te treden om ervaringen te delen. De betreffende ondernemers hebben daarom ook gevraagd. Na 4 april 2006 zal een delegatie uit het dan nieuw gevormde college dit gesprek beleggen. Eerder is aan hen gevraagd eventueel melding te maken van schades. Tot op heden is een melding rechtstreeks bij ons binnengekomen. Of er iemand aansprakelijk gesteld kan worden voor dit voorval is nog maar de vraag.

Er is immers geen sprake van onrechtmatig handelen van de zijde van de overheid. In tegendeel er is gedaan wat noodzakelijk was in verband met de veiligheid voor mens en goederen. Als deelnemer aan de gemeenschappelijke regeling Blink heeft de gemeente ook zelf te maken met extra kosten als gevolg van het niet kunnen uitrijden van de vuilnisauto's in Helmond op vrijdag 24 maart 2006.

Zoals al eerder toegezegd, kan uw raad een evaluatie van de gebeurtenissen rondom de vondst van de vliegtuigbom tegemoet zien. Naast de operationele aspecten zal daarbij ook nader ingegaan worden op visie van overheidswege met betrekking tot de door de ondernemers geleden schade en de dekking van de kosten die door de gemeente zijn gemaakt om dit grootschalige incident zo goed mogelijk af te handelen. Ons streven is er op gericht deze evaluatie nog voor de zomervakantie aan uw raad aan te bieden.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Helmond
De burgemeester,

De secretaris,